

FILMIKI EDUKACYJNE

ODCINEK 3 **NADZÓR NAD INSTYTUCJAMI FINANSOWYMI**

Pojęcia:

- rynek finansowy
- instytucje: KNF, MF, KAS, RF, UOKiK i NBP
- inflacja i deflacja
- stopy procentowe

Grupa docelowa: 6 kl. +

Czas trwania zajęć: 45 minut

SCENARIUSZ

LEKCJI

1. Wprowadzenie do lekcji (ok. 4 minut)

1) Nauczyciel przedstawia uczniom hipotetyczną sytuację, w której potrzebują pomocy:

Kupujecie buty w bardzo drogim sklepie. Są bardzo modne i wyglądają świetnie, ale nie pasują do pory roku, więc zakładacie je do szkoły dopiero po kilku miesiącach. W drodze zauważacie, że podeszwa prawego buta jest do połowy odklejona! Oddajecie buty czym prędzej do sklepu na reklamację. Po miesiącu przychodzi odpowiedź ze sklepu, że odklejenie podeszwy to wynik naturalnego użytkowania obuwia i pieniądze nie zostaną Wam zwrócone ani produkt nie zostanie dla Was naprawiony. Nie zgadzacie się z tym, bo wiecie, że buty nie były w ogóle noszone, ale sklep nie zmienia decyzji. Gdzie zwracacie się o pomoc?

Uczniowie mogą przez moment dyskutować i tworzyć hipotezy. Jeśli od żadnego ucznia nie padnie pomysł zwrócenia się np. do Rzecznika Praw Konsumenta, to nauczyciel wspomina o takiej instytucji i wraz z uczniami próbuje wyjaśnić czym taka instytucja się zajmuje.

2) Nauczyciel przedstawia nieco trudniejszą do wyobrażenia sobie przez uczniów sytuację:

Teraz wyobraźcie sobie, że jesteście dorośli i wzięliście kredyt na wybudowanie domu, ale bank pobiera od Was większy procent niż zapisano w umowie kredytowej. Nie rozumiecie dokumentu, ale wiecie, że sytuacja nie została Wam dostatecznie wyjaśniona przez bank. Gdzie zwracacie się o pomoc?

Uczniowie ponownie robią swobodną burzę mózgów. Nauczyciel nie sugeruje odpowiedzi, będzie na to czas po pracy z materiałem video.

2. Praca z materiałem video – nazwy instytucji (ok. 11 minut)

Nauczyciel rozdaje uczniom załącznik nr 1 z zadaniem (każdemu indywidualnie). Uczniowie oglądają filmik i wykonują ćwiczenie jednocześnie. Ich zadaniem jest zakreślić rozsypane literki tak, aby tworzyły skrótowe nazwy organizacji finansowych. Następnie zapisują w tabeli skrót, a obok pełną nazwę instytucji.

Odpowiedź:

SKRÓT	PEŁNA NAZWA
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
MF	Ministerstwo Finansów
KAS	Krajowa Administracja Skarbowa
RF	Rzecznik Finansowy
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
NBP	Narodowy Bank Polski

3. Praca z materiałem video – zadania instytucji (ok. 12 minut)

Nauczyciel rozdaje uczniom załącznik nr 2 z zadaniem (każdemu indywidualnie). Zadaniem uczniów jest dopasowanie zadań do odpowiednich instytucji finansowych. Uczniowie pracują chwilę indywidualnie, stawiając hipotezy, a następnie oglądają materiał video ponownie i sprawdzają swoje założenia.

Odpowiedź:

INSTYTUCJA	ZADANIA
KNF	<ul style="list-style-type: none"> • nadzór nad instytucjami finansowymi • zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku finansowego • zachowanie: stabilności, bezpieczeństwa, przejrzystości na rynku finansowym • budowanie zaufania do rynku finansowego
MF	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie, wykonywanie i kontrolowanie budżetu państwa • decydowanie na co państwo wydaje pieniądze i jak je zdobywa od podatników • wspieranie rozwoju krajowego systemu finansowego

	<ul style="list-style-type: none"> wspieranie bezpieczeństwa obrotu finansowego
KAS	<ul style="list-style-type: none"> pilnowanie płacenia podatków, opłat i cła na rzecz skarbu państwa walka z nieuczciwymi firmami, które dopuszczają się oszustw podatkowych
RF	<ul style="list-style-type: none"> wspieranie i ochrona klientów instytucji finansowych, takich jak banki, ubezpieczalnie firmy pożyczkowe czy biura maklerskie
UOKiK	<ul style="list-style-type: none"> dbanie o to, aby zbiorowe interesy konsumentów nie były naruszane pilnowanie, aby umowy z klientami nie zawierały szkodliwych przepisów nadzorowanie rynku, zapewnianie bezpieczeństwa produktów poza żywnością kontrolowanie jakości paliw ochrona konkurencji na rynku, np. dbanie o to, aby nie było zmów cenowych czy monopoli
NBP	<ul style="list-style-type: none"> dbanie o to, aby wartość pieniądza w czasie była w miarę stała ustalanie stóp procentowych

Jako podsumowanie pracy z zadaniami poszczególnych instytucji nauczyciel może wrócić do dyskusji, która była poruszona we wprowadzeniu do lekcji i zapytać uczniów ponownie, do kogo zwróciliby się o pomoc.

4. Praca z komiksem – wprowadzenie pojęć INFLACJA i DEFLACJA (ok. 6 minut)

1) Nauczyciel dzieli uczniów na pary lub małe grupy. Każdej grupie daje pocięty na kawałki komiks z załącznika nr 3. Zadaniem uczniów jest ułożenie fragmentów komiksu we właściwej kolejności. Następnie uczniowie sprawdzają wraz z nauczycielem poprawność wykonania zadania, odczytując komiks z podziałem na role.

2) Nauczyciel czyta uczniom definicję, a uczniowie odgadują, czy dotyczy ona **INFLACJI** czy **DEFLACJI**.

Inflacja - proces wzrostu ogółu cen towarów i usług w gospodarce utrzymujący się przez dłuższy czas i połączony z utratą wartości pieniądza

Deflacja – proces spadku ogółu cen towarów i usług w gospodarce utrzymujący się przez dłuższy czas

3) Na podstawie komiksu uczniowie wyjaśniają, co oznacza fragment w definicji słowa **INFLACJA**, mówiący o tym, że pieniądź traci swoją wartość. Nauczyciel daje uczniom 1 minutę na dyskusję w parach lub grupach 3-osobowych.

Wniosek: Pieniądź traci na wartości, tzn. że za taką samą kwotę z upływem czasu możemy kupić znacznie mniej produktów. Na przykład za kwotę 2 000 zł w styczniu 2023 kupimy tyle, co w styczniu 2022 za kwotę 1 693 zł. Aby kupić tyle samo towarów należałoby wydać 2 362 zł. Uczniowie nie muszą podawać dokładnych kwot, wystarczy wykazanie zrozumienia czy chodzi o wartość mniejszą, czy większą.

5. Ile to kosztuje – zadanie na obliczanie cen (ok. 7 minut)

1) Nauczyciel wyjaśnia sposób odczytywania wskaźnika inflacji. Może być ona wyrażona jako procent, np. 17,9% lub jako wskaźnik 117,9. W obu przypadkach oznacza to, że cena danego produktu będzie wyższa o 17,9%. Nauczyciel pokazuje to na następującym przykładzie:

Aparat kosztuje 2 000 zł. Inflacja wyniosła 17,9 %. Aby dodać do wspomnianej ceny 17,9% i sprawdzić ile aparat kosztowałby po wzroście cen, wykonujemy następujące działania:

$$17,9\% / 100 = 0,179$$

$$0,179 * 2\ 000\ \text{zł} = 358\ \text{zł}$$

$$2\ 000\ \text{zł} + 358\ \text{zł} = 2\ 358\ \text{zł}$$

albo

$$117,9 / 100 = 1,179$$

$$1,179 * 2\ 000\ \text{zł} = 2\ 358\ \text{zł}$$

2) Nauczyciel rozdaje uczniom załącznik nr 4 (każdemu oddzielnie). Tabela przedstawia wskaźniki inflacji w różnych latach od roku 1980 do 2022. Nauczyciel wyjaśnia, że wskaźnik inflacji z danego roku odnosi się do cen z poprzedniego roku. Aby przeliczyć jak zmieniała się cena na przestrzeni kilku lat, należy wykonać szereg działań, obliczając cenę kolejno w każdym roku. Postępując się tabelką uczniowie wykonują obliczenia dla kilku wskazanych w tabeli produktów. Uczniowie będą zadania potrzebować kalkulatora do tego.

Odpowiedź:

Produkt	Rok	Cena	Rok	Cena
Chleb	2015	2,20 zł	2016	2,19 zł
Mleko	1998	0,75 zł	1990	0,80 zł
Samochód Polonez	1995	18 611 zł	1996	22 314,59 zł
Telewizor	2019	1599 zł	2021	1 737,69 zł
Kawa	2005	5,50 zł	2010	6,30 zł
Bułka pszenna	2010	0,40 zł	2013	0,44 zł
Masło	2020	4,28 zł	2022	5,15 zł

6. Praca z materiałem video i praca plastyczna – przyczyny inflacji (ok. 5 minut)

1) Nauczyciel rozdaje uczniom paski papieru w różnych kolorach. Uczniowie ponownie oglądają materiał video, jednak tylko fragment od minuty 04:32 do minuty 08:07. Na paskach papieru uczniowie zapisują możliwe przyczyny wysokiej inflacji w ostatnich latach.

Odpowiedź: zwiększenie się ilości pieniędzy na rynku w postaci wsparcia finansowego dla firm w czasie gospodarki w 2020 r., ograniczenie w podaży poszczególnych towarów na rynku spowodowane zamknięciem gospodarki w 2020 r., wzrost cen poszczególnych towarów spowodowany ograniczeniem w podaży tych towarów, wzrost cen energii spowodowany z jednej strony trwającą wojną w Ukrainie, a z drugiej przepisami UE związanymi z polityką klimatyczną

2) Uczniowie otrzymują kartkę papieru i wykorzystują kolorowe paski, aby stworzyć pracę plastyczną. Uczniowie rysują na środku koło i dokleją paski z pomysłami tak, aby tworzyły promienie słońca. W środku zapisują definicję Inflacji.

Załącznik nr 1 (do aktywności nr 2)

1) Zakreśl literki tak, aby tworzyły skrótowe nazwy instytucji.

K F M A

N K N R

K F B U

F K P O

i

2) Wpisz skrótowe nazwy instytucji do tabeli i rozwiń skróty.

SKRÓT	PEŁNA NAZWA

Załącznik nr 2 (do aktywności nr 3)

Przyporządkuj zadania do instytucji i wpisz je do tabeli.

- decydowanie na co państwo wydaje pieniądze i jak je zdobywa od podatników
- ustalanie stóp procentowych
- kontrolowanie jakości paliw
- walka z nieuczciwymi firmami, które dopuszczają się oszustw podatkowych
- wspieranie i ochrona klientów instytucji finansowych, takich jak banki, ubezpieczalnie, firmy pożyczkowe czy biura maklerskie
- tworzenie, wykonywanie i kontrolowanie budżetu państwa
- budowanie zaufania do rynku finansowego
- pilnowanie, aby umowy z klientami nie zawierały szkodliwych przepisów

INSTYTUCJA	ZADANIA
KNF	<ul style="list-style-type: none"> • nadzór nad instytucjami finansowymi • zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku finansowego • zachowanie: stabilności, bezpieczeństwa, przejrzystości na rynku finansowym • •
MF	<ul style="list-style-type: none"> • • • wspieranie rozwoju krajowego systemu finansowego • wspieranie bezpieczeństwa obrotu finansowego
KAS	<ul style="list-style-type: none"> • pilnowanie płacenia podatków, opłat i cła na rzecz skarbu państwa • •
RF	<ul style="list-style-type: none"> • •
UOKiK	<ul style="list-style-type: none"> • dbanie o to, aby zbiorowe interesy konsumentów nie były naruszane • • nadzorowanie rynku, zapewnianie bezpieczeństwa produktów poza żywnością • • • ochrona konkurencji na rynku, np. dbanie o to, aby nie było zmów cenowych czy monopolii
NBP	<ul style="list-style-type: none"> • dbanie o to, aby wartość pieniądza w czasie była w miarę stała • •

Załącznik nr 3 (do aktywności nr 4)

Styczeń 2022

Mama, tato, tak bardzo potrzebuję aparatu fotograficznego! Chciałabym ćwiczyć robienie zdjęć, aby w przyszłości pójść do szkoły dla fotografów. Chcę zostać sławną fotografką!

To cudowny pomysł! Ciesz się, że chcesz ćwiczyć swoje umiejętności. Możemy pomóc Ci odkładać na Twój wymarzony sprzęt.

Odkładać?! Nigdy na niego nie odłożę, kosztuje aż 2000 zł!

Jeśli będziemy dawać Ci co miesiąc kieszonkowe 200zł, a Ty będziesz je w większości odkładać, to po roku uzbierasz na aparat.

Styczeń 2023

OK, niech Wam będzie...

Uzbierałam, możemy pójść do sklepu!

Hmm... To pewnie przez inflację... Inflacja to takie zjawisko, kiedy ceny wszystkich produktów na rynku rosną. W tym miesiącu był to wzrost aż o 17,2 proc. Poodkładaś jeszcze przez dwa miesiące i wtedy kupimy aparat.

O nie! Cena się zmieniła! Teraz aparat kosztuje 2360zł. Dlaczego?

Marzec 2023

Co, znowu ta inflacja? Czy możemy cokolwiek z tym zrobić?

Cena wzrosła... to było do przewidzenia...

Przydałaby się deflacja, czyli odwrotność inflacji.

Inflacja to wzrost cen, czyli deflacja to... spadek cen?

Tak, spadek cen wszystkich produktów na rynku. Na to jednak nie mamy co liczyć, bo zdarza się to rzadko. Ale przy inflacji możemy zadbać o nasz domowy budżet.

SKLEP Z TELEFONAMI

Co Ty na to, że kupimy telefon? Zobacz, ten kosztuje 1500zł, a aparat w tym telefonie jest lepszy niż w najlepszym aparacie!

Nie pomyślałam o tym, ale to całkiem fajny pomysł. Będę miała przy okazji nowy telefon! A zaoszczędzone pieniądze może odłożyć na cięższe czasy.

Możesz je odłożyć na lokatę, czyli do takiej wirtualnej skarbnicy w banku. Za jakiś czas dostaniesz swoje pieniądze z zyskiem. Kiedy inflacja jest wysoka, rosną też stopy procentowe i lokaty mają wysokie oprocentowanie, więc można na nich więcej zyskać.

Super pomysł! Tylko... co to są stopy procentowe?

Załącznik nr 4 (do aktywności nr 5)

Rok	Wskaźnik cen przy podstawie rok poprzedni = 100	Rok	Wskaźnik cen przy podstawie rok poprzedni = 100	Rok	Wskaźnik cen przy podstawie rok poprzedni = 100
1980	109,4	1995	127,8	2010	102,6
1981	121,2	1996	119,9	2011	104,3
1982	200,8	1997	114,9	2012	103,7
1983	122,1	1998	111,8	2013	100,9
1984	115,0	1999	107,3	2014	100,0
1985	115,1	2000	110,1	2015	99,1
1986	117,7	2001	105,5	2016	99,4
1987	125,2	2002	101,9	2017	102,0
1988	160,2	2003	100,8	2018	101,6
1989	351,1	2004	103,5	2019	102,3
1990	685,8	2005	102,1	2020	103,4
1991	170,3	2006	101,0	2021	105,1
1992	143,0	2007	102,5	2022	114,4
1993	135,3	2008	104,2	2023	
1994	132,2	2009	103,5	2024	

Źródło: fragment tabeli pt. „Roczne wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych od 1950 roku” ze strony <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-pot-inflacja-/roczne-wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych/#>

Wzór do obliczeń

$$17,9\% / 100 = 0,179$$

lub

$$0,179 * 2\ 000\ \text{zł} = 358\ \text{zł}$$

$$117,9 / 100 = 1,179$$

$$2\ 000\ \text{zł} + 358\ \text{zł} = 2\ 358\ \text{zł}$$

$$1,179 * 2\ 000\ \text{zł} = 2\ 358\ \text{zł}$$

Oblicz cenę produktu, biorąc pod uwagę poziom inflacji na dany rok. Możesz używać kalkulatora.

Produkt	Rok	Cena	Rok	Cena
Chleb	2015	2,20 zł	2016	
Mleko	1998	0,75 zł	1990	
Samochód Polonez	1995	18 611 zł	1996	
Telewizor	2019	1599 zł	2021	
Kawa	2005	5,50 zł	2010	
Bułka pszenna	2010	0,40 zł	2013	
Masło	2020	4,28 zł	2022	

**Instytut
Finansów**

ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

 instytut.finansow@mf.gov.pl

 +48 22 694 57 89

www.infin.gov.pl

Znajdź nas na
Facebooku i LinkedIn

 @infin.gov.pl

 @instytut-finansow

Opracowanie: Instytut Finansów